

**ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ İLE
ALMANYA’NIN BAVYERA EYALETİ AUSBURG ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİNİN OKUL UYGULAMALARI ARASINDAKİ
BENZERLİK VE FARKLILIKLAR**

**THE SIMILARITIES AND DIFFERENCES BETWEEN
SCHOOL APPLICATIONS OF EDUCATIONAL FACULTY IN
ERZİNCAN UNIVERSITY AND THAT OF AUSBURG UNIVERSITY
IN BAVARIA STATE**

Ömer Faruk ÇETİN*
Erdoğan ULUDAĞ**
Mustafa AKIN*

ÖZET

Bu çalışmada; Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile Almanya’nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yapılan okul uygulamalarının karşılaştırılması yapılmış benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul Uygulamaları, Eğitim Fakültesi

ABSTRACT

In this study, we compared the school applications of the Faculty of Education in Erzincan University with those of the Faculty of Education in Ausburg University in Bavaria State and tried to determine the similarities and differences between them.

Key-Words: Faculty of Education, School Applications

GİRİŞ

1997 yılında Türkiye’deki eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması için “Eğitim Fakültelerinde gerçekleştirilen yeniden yapılanmanın en önemli boyutu Fakülte-Okul İşbirliği konusunda getirilen çağdaş ve etkin

* Yrd. Doç.Dr., Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, 24030 – Erzincan; e-posta: fcetin80@hotmail.com

** Yrd. Doç.Dr., Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Bölümü, 24030 – Erzincan

düzenlemeler olmuştur” (YÖK, 1977) denilmektedir. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yapılan okul uygulamaları, bu cümlede geçen “etkin” ve “çağdaş” sözcüklerinden “etkin” sözcüğü ile ilgili olarak fakültenin önceki uygulamaları ve yeniden yapılanma sonrası uygulamaları karşılaştırılarak değerlendirilebilirdi, fakat “çağdaş” sözcüğü ile ilgili değerlendirme yapmak bizce o kadar kolay değildir. Bu nedenle öğretmen adaylarının teknolojiyi ve internet ortamını kullanarak yaptıkları okul uygulamalarının ne derece etkin olduğunu araştırmak üzere üniversitenin desteklediği bir proje hazırlandı. Bu proje kapsamında Almanya’nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesine gidildi ve oradaki okul uygulamaları incelendi.

PROBLEM CÜMLESİ

Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmen adayları ile Almanya’nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının okul uygulamaları arasında ne gibi benzerlik ve farklılıklar vardır?

ALT PROBLEMLER

1. Her iki fakültedeki okul uygulamaları öncesi benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
2. Her iki fakültedeki okul uygulamaları sırasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

SINIRLAMALAR

Araştırma, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile Almanya’nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesinin okul uygulamaları ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın yöntemi “betimsel yöntem”dir.

ÖRNEKLEM

Araştırmanın örneklemini Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesi oluşturmaktadır.

VERİ TOPLAMA ARACI VE GELİŞTİRİLMESİ

Bu araştırmada yetkililerle karşılıklı görüşmeler yapılmış ve bu görüşmeler kamerayla kayıt edilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

A) Her iki fakültedeki okul uygulamaları öncesi benzerlik ve farklılıklar:

Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesine öğrenciler (Anadolu ve Anadolu öğretmen liselerini bitiren öğrenciler dâhil) üniversite seçme sınavından (ÖSS) belli bir puan alarak yerleştirilirlerken, Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi eğitim fakültesine öğretmenlik mesleğine ilgi duyan düz lise (Almanya'da Anadolu ve Anadolu öğretmen liseleri ve benzerleri yoktur) mezunlarının fakülteye başvurularıyla kabul edilmektedirler. Erzincan Eğitim Fakültesi öğrencileri, fakültenin uyguladığı paket öğretim programlarında belirtilen dönemlerde okul uygulamalarını yaparlarken, Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesinin öğrencileri fakültenin belirlediği dersleri aldıktan ve teknoloji sınıflarında 3 haftalık bir kurs gördükten sonra istedikleri dönemde okul uygulamalarını yapabilmektedirler.

B) Her iki fakültedeki okul uygulamaları sırasındaki benzerlik ve farklılıklar:

1. Uygulama okulu seçimi bakımından:

Erzincan Eğitim Fakültesi Fakülte Koordinatörü, Ana Bilim Dalı Koordinatörü-Bölüm Koordinatörü ile ortaklaşa çalışarak o dönemde okul uygulamaları yapılabilecek milli eğitime bağlı okulların taslak bir listesini yapar. YÖK ve Millî Eğitim Bakanlığı arasında okul uygulamaları için yapılan protokole uygun olarak fakülte koordinatörü ve okul uygulamalarından sorumlu il millî eğitim müdür yardımcısı oluşturulan taslak liste üzerinde

çalışarak uygulama okullarının listesi kesinleştirilir. Uygulama okullarına öğrenciler kendi imkânları ile gidip gelirler. Uygulamalarla ilgili olarak öğrencilere ayrıca bir ücret ödenmez.

Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesinde ise uygulama okulu seçimi sınıf öğretmeni adayları ve lise öğretmeni adayları için farklı şekillerde yapılmaktadır. Sınıf öğretmeni adayları için tamamen fakültenin uygulama birimi tarafından daha önceden belirli aşamalarda kontrol edilmiş ve bir anlaşmaya varılmış ilköğretim okulları uygulama okulu olarak alınırken, lise öğretmeni adayları kendilerinin belirledikleri ve anlaştıkları liseleri uygulama koordinatörlüğüne bildirirler. Öğrenciler uygulama okullarına fakülte tarafından verilen toplu ulaşım araçlarından ücretsiz yararlanmalarını sağlayan kartla gidip gelirler. Uygulamalarla ilgili olarak öğrencilere ayrıca bir ücret ödenmez.

2. Uygulama öğretmeni seçimi ve öğretmenlerin görevleri bakımından:

Erzincan Eğitim Fakültesi Fakülte Koordinatörü, Ana Bilim Dalı-Bölüm Koordinatörleri ile ortaklaşa çalışarak o dönemde uygulama öğretmeni ihtiyacını belirler ve il millî eğitim müdürlüğüne bildirir.

İl millî eğitim müdürlüğü, belirlenen uygulama okulu müdürlerinden uygulama yapacak öğrenci gruplarının her birine bir uygulama öğretmeni görevlendirilmesini ister. Uygulama okulu müdürü (öğretmen sayısına ve kıdemlerine göre) görevlendireceği uygulama öğretmenlerinin listesini il millî eğitim müdürlüğüne, il millî eğitim müdürlüğü de fakülteye bildirir. Uygulama öğretmeni kendi sorumluluğuna verilen (en az altı) öğretmen adayının uygulama okulunda yetiştirilmesinden sorumludur. Uygulama öğretmeni grubundaki öğrencilerle birlikte dönem planı hazırlar. Bu planda, her öğrencinin bir dönem boyunca uygulama yapacağı sınıflar ve dersler bulunur. Öğrencilerin farklı sınıf ve derslerde öğretmen ve öğrencileri gözlemlemeleri ve uygulama yapmaları sağlanmış olur. Ayrıca her uygulama okulunda ilgili okulun müdürü ve bir yardımcısı da okulda yapılacak olan uygulamalardan sorumlu olarak görevlendirilirler. Bu yöneticiler okulun yönetimi hakkında uygulama öğrencilerini yetiştirirken aynı zamanda devam- devamsızlıklarını da kontrol ederler. Her uygulama grubu öğrencisi uygulama öncesi ve sonrası çalışmalarla ilgili olarak fakültede uygulama öğretim elemanı ile birlikte seminer yapar. Bu seminerde yapılan etkinlikler değerlendirilerek uygulama öğrencisine dönüt verilir ve bir sonraki etkinlik için yönlendirilir.

Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesinde, uygulama öğretmenleri daha önce fakültede okul uygulamalarıyla ilgili olarak gerekli eğitimi almış ve her biri bir öğretim elemanının sorumluluğunda olan öğretmenler arasından seçilir. Seçilecek öğretmen sayısı, o dönemde uygulama yapacak öğrenci sayısına bağlı olarak değişir. Her sınıf öğretmenine en az iki en fazla dört uygulama öğrencisi düşecek şekilde düzenleme yapılır. Uygulama öğretmenleri, öğretmen adaylarının devam-devamsızlıkları da dâhil olmak üzere uygulama okulundaki tüm faaliyetlerinden sorumludurlar. Her öğrenci her uygulama öncesi ve sonrası çalışmalarlarıyla ilgili olarak fakültede uygulama öğretim elemanı ile birlikte seminer yapar. Okul uygulamasını başarı ile tamamlayan öğrencilere uygulama okulu müdürünün onayladığı bir başarı belgesi verilir.

3. Yapılacak uygulamalar ve içerikleri bakımından:

Erzincan Eğitim Fakültesinde 2006–2007 öğretim yılından önce tüm programlarda 2. yarıyılıda Okul Deneyimi I, 7. yarıyılıda Okul Deneyimi II, 8. yarıyılıda Öğretmenlik Uygulaması adını taşıyan derslerle okul uygulamaları yapılmaktadır*.

Bu derslerden:

Okul Deneyimi I, öğretmen adayının uygulama yapacağı okulu, öğrencileri, programı ve öğretmenleri genel olarak tanımasını amaçlayan gözlem ve görüşmelere dayalı bir derstir. Bu derste öğretmen adayının, okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini değişik yönleriyle tanıması ve lisans programında alacağı derslere bir temel oluşturması amaçlanmaktadır.

Okul Deneyimi I dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdır:

- Okulun işleyiş yapısını sistemli bir yaklaşımla tanımış olma,
- Okul yönetimi, okullarda düzenli olarak yapılan işler ve okulun olanaklarına ilişkin bilgi sahibi olma,
- Dersliklerdeki etkinlikleri gözlem yoluyla tanıyabilme yeteneği kazanmış olma.

* 2006–2007 öğretim yılından itibaren YÖK tarafından yeniden düzenlenen öğretim programıyla sınıf öğretmenliği programı öğrencileri okul uygulamalarını, 6. yarıyılıda Okul Deneyimi I, 7. yarıyılıda Okul Deneyimi II, 8. yarıyılıda Öğretmenlik Uygulaması dersleriyle alırken, sınıf öğretmenliği dışındaki programların öğrencileri 7. yarıyılıda Okul Deneyimi, 8. yarıyılıda Öğretmenlik Uygulaması dersleriyle alırlar.

Okul Deneyimi II, öğretmen adayının öğrenme-öğretme süreci içinde uygulama okulunda gözlem ve öğretmenlik uygulaması yapması için planlanmış bir derstir.

Okul Deneyimi II dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdır:

- Sınıfta yapılabilecek kısa süreli etkinlikleri planlayıp uygulayabilme,
- Öğrenme ve gelişme açısından öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları tanıyabilme,
- Okullarda etkin ve diğer öğretmenlerle uyumlu bir şekilde çalışabilmek için gerekli becerileri kazanma.

Öğretmenlik Uygulaması, öğretmen adayının daha önce edinmiş olduğu bilgi ve becerileri okul ortamında uygulamaya koyup geliştirmesi ve mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri kazanması için planlanmış bir derstir.

Öğretmenlik Uygulaması dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki nitelikleri kazanmış olmalıdır:

- Öğretmenlik deneyimi kazanmaları için gönderildikleri uygulama okulunun değişik sınıflarında öğretmenlik uygulaması yaparak öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri geliştirebilme,
- Kendi alanlarının okul eğitim programını tam anlamıyla öğrenebilme, kullanılan ders kitaplarını ve öğrenci değerlendirme teknikleri hakkında yorum yapabilme,
- Uygulama okullarındaki öğretmenlik uygulamaları sırasında edindikleri deneyimleri arkadaşları ve uygulama öğretim elemanı ile paylaşarak geliştirme (YÖK, 1977).

Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi eğitim fakültesinde ise; okul uygulamaları fakültenin belirlediği dersler alındıktan ve teknoloji sınıflarında 3 haftalık bir kurstan sonra öğrencilerin istedikleri bir dönemde yapılmaktadır. Öğrenciler teknolojik sınıflarda bilgisayar ve internet ortamını yoğun olarak kullanarak, öğretim programlarını inceler, bu programlara göre ders planlarını yaparlar. Bu plan yapma uygulanabilirlik düzeyleri en üst seviyeye ulaşmaya kadar devam eder. Planlarda geçen öğretim materyallerini, materyal hazırlama biriminde hazırlar ya da daha önceden hazırlanmış materyalleri kullanabilirler. Ayrıca, burada örnek ders sunumları yapılır ve bu sunumlar kayıt edilir. Kayıt sonrasında öğrenciler uzman öğretim elemanı ile bu kayıtları izler ve eksikliklerini görür, dönütler

doğrultusunda bunları giderinceye kadar bu süreç devam eder. Bu kayıtlar arşivlenir ve isteyen her öğrenci bunlara ulaşip izleyebilir.

Bu 3 haftalık süreci başarı ile tamamlayan öğrenciler uygulama okullarında uygulama öğretmenin gözetiminde derslere sadece gözlemci olarak katılırlar. Okulda yapılan gözlemler, bireysel ve toplu öğrenci davranışlarını incelemekle sınırlıdır. Bu uygulamalar sırasında, uygulama öğrencileri tek başlarına sınıfta bırakılmaz ve ders anlatmalarına izin verilmez. Uygulama öğretmene dersin yürütülmesi sırasında kullanacağı öğretim materyallerini hazırlamasında ve bu materyalleri öğrencilerin kullanmalarında yardımcı olurlar.

Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenimini tamamlayan öğrenciler aday öğretmenlik için başvurularını yaparlar. Başvuruları kabul edilenler öncelikle atandığı okulda iki yıl süre ile haftada üç ila altı saat ders yürütmekle yükümlüdürler. Bu dönemde görev yaptığı okulun belirlediği bir ücret alırlar. Bu sürecin sonunda başarılı olanların öğretmenlik atamaları yapılır. Bu süreçte başarısız olan öğretmen adaylarına ikinci bir hak tanınır. İkinci hakkında da başarısız olanlar bir daha öğretmenlik yapamazlar.

4. Uygulama Okullarının donanımı bakımından:

Erzincan'da bulunan uygulama okullarının birçoğunun sınıfları teknolojik donanım ve öğretim materyalleri açısından yeterli düzeyde değildir. Ayrıca özürlü öğrenciler için de gerekli donanım bulunmamaktadır. Bilgisayar ve internet ortamı son yıllarda gelişme göstermesine rağmen her öğrencinin yararlanabileceği düzeye gelmemiştir.

Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan uygulama okullarının her sınıfında bilgisayar olup, internet erişimi sadece bilgisayar laboratuvarından sağlanmaktadır. Okulda öğretim materyalleri hazırlanması için ayrılmış bir birim vardır ve bu birimde öğretim materyalleri hazırlanabildiği gibi çok sayıda hazır öğretim materyali -sürelî yayınlar dâhil- vardır. Okullar özürlü öğrencilere yönelik öğretim verebilecek düzeyde donatılmıştır.

SONUÇLAR

1. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine hazır bulunuşlukları açısından Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının da yerleştirildiği Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesinin, Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan

Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesine göre daha iyi durumda olduğu söylenebilir.

2. Uygulama Okulu seçimlerini her iki fakülte de belirli anlaşmalar doğrultusunda yapmaktadır. Fakat Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri farklı dönemlerde değişik uygulama okullarını tanıma fırsatı bulabildikleri için Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerine göre daha iyi durumda oldukları görülmektedir.

3. Okul uygulamalarını yürütmek üzere uygulamalar konusunda düzenledikleri çeşitli kurslarla uzmanlaştırdıkları öğretmenler arasında uygulama öğretmeni seçebilmeleri nedeniyle Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesine göre daha iyi durumda olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının birden fazla uygulama öğretmeni ile çalışıyor olması, uygulama okulundaki tüm sınıfları ve bu sınıfların sınıf öğretmenlerini (ya da bu sınıflarda derse giren alan öğretmenlerini) tanımaları açısından Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesinin Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesine göre daha iyi durumda olduğu gözlemlenmektedir.

4. Hem fakülte, hem de uygulama okullarındaki teknik donanım ve öğretim materyali bakımından Almanya'nın Bavyera eyaletinde bulunan Ausburg Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve uygulama okulları, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve uygulama okullarına göre daha iyi durumdadır.

KAYNAK

1. YÖK, (1997). Fakülte-Okul İşbirliği, Yüksek Öğretim Kurulu / Dünya Bankası, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara. Online: <http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/kitaplar/ilkfen/ogr/aday5p.doc> (erişim tarihi: 20.06.2007)

* * * *